

JÁNOS LEVELEI

- Kovács Péter -

Kortörténet

- **Az apostoli kor után:** a keresztyénség történetében a 2. évszázad hozza a legnagyobb változást: az apostoli keresztyénségből 80 és 200 között kialakul az ún. „korai katolicizmus”. A három jánosi levélben e változás nyitánya és annak teológiai feldolgozása tükröződik, az átmeneti korban élő gyülekezetek, a 2. és 3. keresztyén nemzedék életkérdései.
- **Tévtanítók:** a változást előidéző tényezők közül egyik legfontosabb a mind határozottabb és egységesebb profilt nyerő tévtanítók tevékenysége, s a gyülekezetek velük szembeni védekezése.
- **Kétfrontos harc:** egyik oldalon a kiterjedt gnosztikus mozgalom, másikon a korai katolicizmus tan- és szervezetszemlélete. Meg kell jegyeznünk, hogy a gnoszticizmus vagy gnózis kifejezés inkább a kor minden vallási áramlatában megtalálható jegyekre, hasonló mentalitásra, szellemi háttérre vonatkozik, mintsem egyetlen és önálló irányzatra.
- **A levelek írója a kettő között áll:** a gnózis terminológiájában harcol az evangélium gnosztikus eltorzítása ellen, anélkül, hogy elkötelezné magát a „katolikus” hagyomány- és szervezetszemléletnek. Ez a köztes álláspont nem kompromisszumos középutat, felületességet jelent, hanem teológiai szintézist, a kezdettől fogva való evangélium mára vonatkozó újrafogalmazását. Az új környezetet és kort figyelembe nem vevő konzervativizmus, és az evangéliumi hit lényegét megtagadó modernizmus szélsőségei ellen János kétfrontos harcot folytat. Az Isten igazsága kétélű éles kard!
- **Ma is igaz:** nem új, a Krisztus tanításán túlmenő igazságokra van szükségük, hanem a „kezdettől fogva való” evangélium teljes megértésére s az abban való megmaradásra.

A szerzőség kérdése

- **Ki ez a János?** Az 1 János a 4. evangéliummal együtt anonim, a 2–3 János írója pedig egyszerűen „presbiter”-nek nevezi magát. Az Irenaeusnál illetve Eusebiusnál megőrzött kisázsiai és római hagyomány szerint az evangélium és a levelek írója azonos János apostollal, Zebedeus fiával. Hiszen Péter apostol is egyszerűen presbitertársnak nevezi magát.

- **A hagyomány,** Papias, tud egy másik Jánosról is, „az öreg”-ről, „az Úr tanítványáról”, aki ama kisázsiai „presbiterek” köréhez tartozott, akik nem pusztán helyi tisztségviselők, hanem az apostoli tradíció őrizői. Ennek az efézusi János-presbiternek a levelek írójával való azonosítása azonban pusztán feltevés.
- **Tanítványi kör:** A jánosi iratok mögött több bibliatudós egy tanítványi kört sejt, és ez a tanítványi kör minden valószínűség szerint csakugyan János apostolra vezethető vissza. Ez a Palesztinában kialakuló „jánosi iskola” a zsidó háború után kerül át Kisáziába. A kör kiemelkedő alakjai János apostol, a Jel írója és a 2–3Jn „presbiter”, valamint a későbbiek közül Polykarp szmirnai püspök, aki a tanítványa volt Jánosnak.

A jánosi levelek keletkezésének ideje és helye

- **Időpont:** a levelek keletkezésének időpontja nagyjából azonos, s kb. 96–110-re tehető. Ekkorra a gyülekezet és a zsinagóga elszakadása teljessé vált. A hit vagy a cselekedetek szerinti megigazulás feletti vita nagyjából véget ért, viszont pogány filozófiai hatások kezdtek beáramlani az Egyházba, és kezdték éreztetni a hatásukat.
- **Helyszín:** a levelek keletkezésének helye Kisázsiában, a mai Törökország területe, az egyházi hagyomány is itt lokalizálja. Elfogadhatónak tűnik az a feltevés, hogy magának a jánosi tradíciónak hazája Dél-Palesztina, vagy a szíriai-palesztinai határvidék, de az evangélium és 1János először Efézusban jutott nyilvánossághoz.

JÁNOS 1. LEVELE

Bevezető

- Az első levél azzal kezdődik, hogy összefoglalja azt, „ami kezdettől fogva volt, amit láttunk szemünkkel, amit megfigyeltünk, amit kezünkkel is megtapintottunk, ..az élet igéjéről” (1 Jn 1,1). Ez az összefoglalás feltételezi a 4. evangéliumot.
- **Az evangélium célja, hogy hitet ébresszen:** „ezek pedig azért vannak megírva, hogy higgyétek, Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és e hitben életetek legyen az ő nevében” (Jn 20,31).
- **A levél célja, hogy bizonyosságot adjon:** „Ezt azért írtam nektek, ..hogy tudjátok: örök életetek van” (1Jn 5,13). A 'tudjuk' kifejezést, aminek két eredeti igéje is van (oidamen és ginokomen), tizenháromszor alkalmazza annak a bizonyosságnak a kifejezésére, amely tapasztalat útján érhető el, vagy ami a helyes szellemi öntudat része (2,3 2,29 3,14.16.19.24 4,13.16 5,15.18-20).
- **Világosság és szeretet:** két különösen jellemző jánosi szó, és kiemelkedő szerepük van ebben a levélben. Mindkettőt alkalmazza Istennel kapcsolatban (1,5 és 4,8). Az evangéliumokban bemutatott gondolatokat kimunkálja, és gyakorlativá teszi őket a személyes alkalmazásra.

A levél szerkezete

János 1. levele: az örök élet bizonyossága

1. Bevezetés: az élet történelmi megnyilatkozása	1,1-4
2. Bizonyosság a világban járás által	1,5-2,29
- A személyes lelki életben	1,5-2,6
- Társadalmi kapcsolatokban	2,7-11
- A világtól való elkülönülésben	2,12-17
- Az igazsághoz való ragaszkodásban	2,18-19
3. Bizonyosság a szeretet által	3,1-4,21
- A szeretet etikai bizonyítékai	3,1-12
- A szeretet társadalmi bizonyítékai	3,13-24
- A szeretet teológiai bizonyítékai	4,1-6
- A szeretet érzelmi bizonyítékai	4, 7-21
4. bizonyosság hit által	5,1-12
5. Befejezés	5,13-21

A levél három fő üzenete:

1. Az üdvbizonyosság
2. A szeretet
3. A hitetés

1. Az üdvbizonyosság

1Jn. 5,13

Ezt azért írtam nektek, akik hisztek Isten Fia nevében, hogy tudjátok: örök életetek van.

1 Ján. 2,29

Ha tudjátok, hogy ő igaz, tudjátok, hogy a ki az igazságot cselekszi, az mind tőle született.

1 Ján. 3,5

És tudjátok, hogy ő azért jelent meg, hogy a mi bűneinket elvegye; és ő benne nincsen bűn.

- **Tudjátok:** az Ige kijelenti, hogy biztosan tudhatjuk, hogy Istenhez tarozunk, és örök életünk van! Aki nem tudja biztosan, csak reméli, vagy bizonytalan, vagy a tisztító tűzben bízik, annak valószínűleg nincs is örök élete!
- **Három alapja van a bizonyosságunknak:** ahogyan a háromlábú szék a legstabilabb. A Szentháromság mind a három személye részt vesz benne: az Atya Igéje, a Fiú áldozata, a Szent Szellem bizonyágtétele

Isten Igéje

- **Érzések:** ha az érzéseinkre kellene hagyatkoznunk, akkor soha nem lehetnénk biztosak semmiben. Az érzések ugyanis állandóan változnak, akár az időjárás vagy a reggelink függvényében. Isten Igéje, az Ő ígéretei azonban nem változnak meg, hanem stabilak és állandók!

Jn. 10,28

Én örök életet adok nekik, és nem vesznek el soha, mert senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből.

- **Jézus megígérte:** hogy a megtérőknek örök életet ad: akkor ez így van, akár érzünk valamit, akár nem! Senki nem ragadhatja ki őket a kezéből, mert Ő megtartja a hívőt, nem veszhetnek el, egyedül ők dönthetnek úgy, hogy elhagyják az Urat, hirtelen vagy szépen lassan
- **Tehát az első ok,** amiért biztosak lehetünk az örök életünkben: Isten Igéjének bizonyágtétele

Jézus műve

Róm. 6,23

Mert a bűn zsoldja a halál, az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.

- **Ha az örök élet azon múlna,** hogy mennyire éltünk helyesen, akkor semmi reményünk nem lenne. De nem rajtunk múlik, hanem azon, amit Jézus tett a kereszten!
- **Örök élet:** Isten kegyelmi, azaz meg nem érdemelt ajándéka örök élet Krisztusban! Mindenki örökké fog élni, azaz a lelke nem pusztul el, az örök élet egy minőség, az Istennel való életet jelent! Az örök kárhozat nem más, mint az Isten nélkül való elvesztett élet, a vége a második halál
- **Ajándék:** csak hálás szívvel elfogadjuk, nem lehet kiérdemelni jó cselekedetekkel! Csak kizárólag hit által lehet birtokba venni. Ingyen van, de kimondhatatlanul sokba került, Jézus vére és élete volt az ár! Ezért nem lehet könnyelműen venni. Megtérés és élő hit által kapjuk meg az örök életet
- **Hit: Blondin (1824-1897): híres akrobata volt.** Fő mutatványa volt, hogy a Niagara-vízesés fölött 335m magasan, 50 m hosszan kifeszített kötélen átment. Aztán gólyalábakon és bekötött szemmel is átment! Végül egy talicskát is áttolt egy zsák krumplival. Megkérdezte: elhiszitek, hogy egy embert is át tudok tolni? Igen, igen! Akkor ki ül bele a talicskába? Csak az anyja mert beleülni, ő merte egyedül az életét a kezébe tenni!
- **Ugyanígy sokan elméletben elhiszik, hogy Jézus meghalt** a bűnökért, de soha nem ültek bele a talicskájába, soha nem bízták Rá az életüket! A hit nem csupán értelmi felismerés, hanem magába foglalja azt a konkrét lépést, amellyel Jézusra bízunk az életünket!

A Szent Szellem tanúságtétele

Róm. 8,16

Ez a Lélek bizonyosságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk.

- **Szubjektív módon:** amikor valaki hívő lesz, akkor a legfontosabb, hogy a Szent Szellem lakozást vesz a szívében. A Szent Szellem bizonyágtételére alapozva lehetünk biztosak az örök életünkben. A bennünk lakozó Szent Szellem bizonyosságot, tudást ad arról, hogy Isten gyermekei vagyunk, és örök életünk van, és megvannak bocsátva a bűneink. Ez egy mély, belső bizonyosság, békesség, meggyőződés a fiúságunkról. Ez a bizonyosság nem nevezhető önteltségnek, büszkeségnek, mert nem a mi érdemeinken alapul.
- **Ellenkezőleg:** Isten ígéletén, Jézus váltságművén és a Szent Szellem bizonyágtételén alapul. Ez Isten fiainak a kiváltsága, feltétlenül bízhatunk az Atyával való kapcsolatunkban, biztosak lehetünk, hogy bocsánatot nyertünk és keresztények vagyunk, és tudhatjuk, hogy örök életünk van.

2. A szeretet

1Jn. 4,7-8

Szeretteim, szeressük egymást; mert a szeretet Istentől van, és aki szeret, az Istentől született, és ismeri Istent; aki pedig nem szeret, az nem ismerte meg az Istent; mert Isten szeretet.

1 Ján. 4,16

És mi megismertük és elhittük az Istennek irántunk való szeretetét. Az Isten szeretet; és a ki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is ő benne.

1 Ján. 4,20-21

Ha azt mondja valaki, hogy: Szeretem az Istent, és gyűlöli a maga atyjafiát, hazug az; mert a ki nem szereti a maga atyjafiát, a kit lát, hogyan szeretheti az Istent, a kit nem lát? Az a parancsolatunk is van ő tőle, hogy a ki szereti az Istent, szeresse a maga atyjafiát is.

- **Isten szeretete:** kegyelme, jósága, jóindulata az, amit nem érdemel meg az ember, amiért nem dolgozott meg. Ez nem függ az ember teljesítményétől vagy engedelmisségétől, Ő mindenkit szeret, ha rosszul viselkedik akkor is, ha jól viselkedik akkor is, ugyanúgy, mint egy normális földi apa.
- **Isten mindenkit szeret:** Ő nem személyválogató, viszont a szeretetének a mélysége különböző, az embertől függ, hogy a szeretete és engedelmissége által milyen közeli kapcsolatba kerül Istennel, milyen mélyre hatol Isten szeretetében! Például Ábrahám Isten barátjának neveztetett, Mózes megláthatta az Urat, János, akit az Úr szeretett..
- **Még egy fontos dolog:** bár Isten szeretete nem függ az ember teljesítményétől, engedelmisségétől vagy bűneitől, de az örök életére igenis kihatnak ezek a dolgok! Sokan összemoszák Isten szeretetét és az üdvösséget oly módon, hogy mivel Isten szeret, ezért nem lehet, hogy a pokolba vessen! Isten valóban szeret, annyira, hogy tiszteletben tartja az ember szabad akaratát, ha valaki nem akar megtérni a bűneiből és nem akar a Mennybe menni, akkor nem kötelező!
- **Egyfelől** jó tudni, hogy Isten hogyan szeret bennünket, másfelől a bennünk lakozó Isten ugyanígy akarja szeretni az embereket általunk! De honnan tudhatjuk, milyen ez a szeretet?

Ján. 14,9

Monda néki Jézus: Annyi idő óta veletek vagyok, és még sem ismertél meg engem, Filep? a ki engem látott, látta az Atyát; mimódon mondd azért te: Mutasd meg nekünk az Atyát?

- **Jézusra kell néznünk:** ha meg akarjuk tudni, hogy milyen Isten szeretete. Aki Jézust látta, az látta az Atyát, hiszen Ő az Atya valóságának a képmása! Amilyen Jézus, olyan az Atya, ahogyan viselkedett Jézus, úgy viselkedett volna az Atya is. Jézus soha nem tett semmit, csak amit a Mennyből látott és hallott. Jézus Isten, Aki megjelent testben, és kiárasztotta a szeretetét az emberekre

1 Ján. 3,18

Fiacskáim, ne szóval szeressünk, se nyelvvél; hanem cselekedettel és valósággal.

- **A szeretet gyakorlati,** és nem elméleti dolog, tettekben nyilvánul meg, nem pusztán beszédben. A szeretet nem pusztán érzelm kérdés, bár nyilván az érzelmeknek is fontos szerepük van, sokkal inkább döntés kérdése, elhatározom, hogy szeretni fogom az illetőt.
- **Jézus foglalkozott a tanítványaival:** szerette, elfogadta őket, de nem hagyta dorgálás és intés nélkül őket, mert tudta, hogy akkor soha nem válnának azzá, akivé Isten tenni akarta őket
- **Mai korban:** a fiatalokra nem lehet rászólni, nem lehet feddeni őket, egy korcs nemzedék lesz ebből, akikre pontosan ráillenek a 2 Tim.3. utalásai. A liberalizmus és a humanizmus hatására azt mondják a hívő fiataloknak, hogy Isten úgy szeret, ahogy vagy, és betölti minden szükségedet. De ha ezt egyoldalúan hangsúlyozzuk, akkor féligazság, vagyis hazugság lesz belőle!
- **Mert ez alapján** úgy gondolják az emberek, hogy ha Isten így is szeret, akkor minek megváltozni, és Isten azért van, hogy minden kívánságomat és vágyamat betöltse. Ez pedig nagyon messze van az igazságtól!
- **Szeretet és igazság:** Jézus teljes szeretettel és igazsággal, ha csak az egyiket hangsúlyozzuk, akkor félrecsúszunk, vagy humanisták leszünk, és pusztán emberi szeretetet alkalmazunk, vagy kemény, farizeusi törvénykezökké válunk.
- **Szeretet:** „én sem kárhoztatlak”, igazság: „eredj el és többé ne vétkezzél!”
- **Isten szeretetének fajtái:** mentő szeretet, kemény szeretet, törődő szeretet, irgalmas szeretet, konfrontálódó szeretet, gondviselő szeretet, dorgáló szeretet, közbenjáró szeretet, helyreállító szeretet, fenyítő szeretet, elfogadó szeretet, önfeláldozó szeretet

3. A hitetés

1Jn. 4,1

Szeretteim, ne higgyetek minden léleknek, hanem vizsgáljátok meg a lelkeket, hogy azok az Istentől valók-e, mert sok hamis próféta jött el a világba.

1 Ján. 3,7

Fiacskáim! senki el ne hitessen benneteket: a ki az igazságot cselekszi, igaz az, a miként Ő is igaz

Tévtanítások

- János 1. levele a gnoszticizmussal és annak különböző válfajaival készült szembeszállni. Ezek az irányzatok a második század végéig az Egyház legveszélyesebb ellenfele volt. A gnoszticizmus inkább vallásfilozófia volt, mintsem egy zárt rendszer.
- **Gnoszticizmus:** a lélek, a szellem jó, az anyag gonosz, és a kettő nem állhat tartós kapcsolatban. A megváltás abból áll, hogy az anyag világából a lélek világába menekülünk. Ennek számos eszköze van.
- **Tudás, gnózis:** a legfontosabbnak a tudást tartja, ami által az anyag és a föld szintjéről az igazság mennyei magaslatába emelkedhet az ember. Ez a tudás vagy gnózis csak azok számára elérhető, akiket beavatnak a közösség belső titkaiba.
- **Szekta:** a gnosztikusok szerint olyan szervezetlen, de összetartó szektát kell építeni, amit a közös szertartások és a közös gondolkodás tart össze. Ez nagyon hasonló a mai szabadkőműves társaságok működéséhez.
- **Krisztus személye:** az ilyen filozófia és a kereszténység közötti ellentét Krisztus személye körül volt a legélesebb. Hogyan lehet az Istennek nevezett tiszta szellemnek vagy léleknek bármi köze a fizikai, anyagi testhez? A gnosztikusok feltevése szerint teljes egyesülés nem képzelhető el. Két fő megoldást javasoltak.
- **Doketizmus:** dokeo, látszani igéből. Szerinte Krisztus valójában nem volt ember, csak látszólagosan. Az ember Jézust pusztán kísértetté fokozta le, egy olyan illúzióvá, ami ugyan megjelenik az ember előtt, de nem igazi létező valóság.
- **Kerinthianizmus:** Kerinthosz volt az első századi fő képviselője. Lényege, hogy a Krisztus-lélek a keresztségig nem lakott ténylegesen az ember-Jézusban, és a halála előtt elhagyta őt. Furcsa ellentmondássá alakította Jézus személyiségét, soha nem lehet tudni, hogy mikor nyilvánult meg az ember Jézus, és mikor a mennyei Krisztus?

Egyéb tévtanítások Krisztusról

- **Ebioniták:** zsidók voltak, akik szegénységük miatt Krisztus egyedüli tanítványainak tartották magukat. Fő eretnokségük az volt, hogy tagadták Krisztus istenségét, pusztán emberként tekintettek rá. Azért tettek így, mert szerintük ez ellentétben áll Isten egyedülállóságának tényével. Ma is vannak hasonló modern kultuszok.
- **Ariánusok:** azt tanították, hogy Krisztus nem létezett korábban, hogy Ő egy teremtett lény, és utána minden általa lett teremtve. Szerintük Krisztus a szó teljes értelmében nem volt Isten, csak félisten, félúton Isten és ember között. Tehát ez az eretnokség tagadja Krisztus személyének az örökkévalóságát, az Atyával és a Szent Szellemmel való egyenlőségét, csupán egy teremtett lénynek tekinti Őt.
- **Apollinaristák:** tagadták Krisztus emberi természetének a teljességét. Azt tanították, hogy az örökkévaló Fiú töltötte be Jézus Krisztus szellemét, a teste és a lelke volt az emberi rész. Ezzel tagadták az ember hármasságát: szellem, lélek (értelem, akarat, érzelem), és test (1 Tessz. 5,23).
- **Nesztoriánusok:** Krisztus kettős személyiségét tanították, és tagadta az isteni és emberi természetének valódi egységét. Szerintük a Logosz (az isteni személy) Jézus Krisztusban lakott (az emberi személyben), két összekapcsolt személyt hozva így létre. Úgy mutatta be Krisztust, mint egy embert, aki teljesen telve volt Istennel, anélkül, hogy ebben a személyben igazi istenség és igazi emberiesség lett volna.
- **Kenoticizmus:** azt tanította, hogy amikor Isten Fia emberré lett, akkor isteni természetétől megüresítette magát, és mint ember, intellektuális hibákat követett el.
- **Eutükhész követői:** azt tanította, hogy Krisztusban a két természet, az emberi és az isteni, annyira egybeolvadt, hogy valójában egy harmadik természetet alkotott.

Krisztust sem Istennek, sem embernek nem tartotta, hanem egy harmadik személynek. Ezzel Krisztust 'hibrid' természetű személynek alacsonyította le.

- **Monofiziták:** azt hangsúlyozták, hogy Krisztusnak csak egy természete és akarata van. Ez szembenáll a valósággal, vagyis, hogy Krisztusnak két megkülönböztetett természete, akarata és intelligenciája volt, egy isteni és egy emberi, és az emberi akarat alá volt vetve az isteni akaratnak.
- **Adoptálók:** azt állították, hogy Krisztus emberisége csak adoptáció volt. Tagadta Krisztus egyszeri és most már örökkévaló ember voltát.

Pre-egzisztencia kérdése

- **Pre-egzisztencia:** elő-létezés, vagyis a kérdés az, hogy Jézus Krisztus létezett-e a Máriától való születése előtt is? Ez látszólag lényegtelen kérdés, de nem az, mert összefügg az istenségével. Akik szerint Jézus Krisztus csak egy ember, szükségszerűen tagadniuk kell azt a tényt is, hogy Ő létezett már előbb is, és ezt a tagadást érvényesítik is.

Mit mond az Ige?

Ján. 6,51

Én vagyok amaz élő kenyér, a mely a mennyből szállott alá;

Ján. 6,38

Mert azért szállottam le a mennyből, hogy ne a magam akaratát cselekedjem, hanem annak akaratát, a ki elküldött engem.

Ján. 3,13

És senki sem ment fel a mennybe, hanemha az, a ki a mennyből szállott alá, az embernek Fia, a ki a mennyben van.

- **Mennyből szállt alá:** több ige is megerősíti, hogy Krisztus a mennyből szállt alá, és oda is tért vissza az Atyához. Sőt, azt is mondja, hogy ő a mennyben van, holott még a földön volt. Miért lehet ez? Mert Ő valóságos Isten, Aki mindenütt jelenvaló.

1 Kor. 10,1-4

Nem akarom pedig, hogy ne tudjátok, atyámfiai, hogy a mi atyáink mindnyájan a felhő alatt voltak, és mindnyájan a tengeren mentek által; És mindnyájan Mózesre keresztelkedtek meg a felhőben és a tengerben; És mindnyájan egy lelki eledelt ettek; És mindnyájan egy lelki italt ittak, mert ittak a lelki kősziklából, a mely követi vala őket, e kőszikla pedig a Krisztus volt.

- **Ószövetségi megjelenései, theofániák:** Melkhisédek, Sálem papja, az Úr angyalaként jelent meg többször, a pusztában követte őket a kőszikla, és ez a kőszikla a Krisztus volt!

Eféz. 3,16-17

Hogy adja meg néktek az Ő dicsősége gazdagságáért, hogy hatalmasan megerősödjete az Ő Lelke által a belső emberben; Hogy lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben;

- **Krisztus a szívünkben:** a hívő attól hívő, hogy Krisztus lakik valóságosan a szívében, krisztusi (keresztény) emberré válik. Itt nem arról van szó, hogy Krisztus értelme, indulata van csupán bennünk, hanem valóságosan maga Krisztus!
- **Élek többé nem él,** hanem él bennem a Krisztus! - mondta Pál apostol. Ez csak úgy lehetséges, ha Krisztus valóban Isten, és mindenütt jelenvaló! Ha Ő csak egy ember, vagy teremtmény lenne, akkor a kereszténység lényege lenne lerombolva, vagyis, hogy maga Krisztus lakik a szívünkben hit által, hiszen egy ember csak egy helyen lehet egyszerre, nem lakhat mindenhol.
- **Mi tehát az igazság?** Leszögezhetjük, hogy természetesen Jézus Krisztus már létezett a Máriától való születése előtt is, Ő a Mennyből szállt alá, oda is ment vissza, és onnan jön el az idők végén. Ez is bizonyítja Isten voltát.

A Szentháromság

- **Modalisták:** tagadják a Szentháromságot, mert nem tudják hit által elfogadni azt a kijelentett tényt, hogy az istenség egy, és három külön személyben jelentette ki magát. Ők úgy okoskodnak, hogy az egy Isten a történelem különböző eseményeiben különféle személyként jelent meg és nyilatkoztatta ki magát. Például egyszer megjelent, mint Teremtő, aztán, mint Fiú, Aki keresztet szenvedett stb. Ez óriási tévedés, hiszen mind a teremtésnél, mind Jézus bemeztkezésénél, mind a keresztalálánál ott volt az istenség mindhárom személye!
- **Triteisták:** ők sem értik, hogy lehet három egy, csak ők a másik végletbe esnek, azaz három különböző Istenről beszélnek. Ez sem igaz természetesen, szélsőséges tévedés.
- **Konklúzió:** láthatjuk, hogy ha az ember túl sokat filozofál Krisztus személyéről, az Ő istenségének és emberségének a kérdéseiről, és nem elégszik meg az alapvető kijelentésekkel, akkor nagyon könnyen valamelyik eretnekségben találhatja magát! Ez azért lényeges, mert üdvösség kérdése, hogy kinek hisszük Krisztust, a Biblia által kijelentett személynek, vagy magunk által kreált istenséget, bálványt imádunk?

Krisztus személye

- **Ki volt ő?** Ez a kérdés különösen a pogány háttérből megtérteket foglalkoztatta. Ha Isten volt, hogyan halhatott meg? Ha meghalt, hogyan lehet Isten? Számos választ adtak erre a kérdésre, de a Krisztus természete feletti vita foglalata le az Egyház vezetőinek a gondolkodását és a zsinatok témáját egészen az 5. századig! Valójában ez a vita ma sem ért véget. Kicsoda Jézus? Ez a nagy kérdés. Kicsoda Ő valójában? Üdvösség kérdése, hogy te kinek tartod Jézust, kiben hiszel!
- **Jézus teljesen ember volt:** ma kevesen vitatják ezt, hiszen emberi teste volt, elfáradt (*Jn 4,6*), megéhezett (*Mt 4,2*), haragudott (*Mk 11,15-17*), szeretett (*Mk 10,21*), szomorkodott (*Jn 11,35*), kísértés érte (*Mk 1,13*), tanult (*Lk 2,52*), dolgozott (*Mk 6,3*), engedelmeskedett (*Lk 2,51*).

Jézus Istenségének a bizonyítékai

- **Mit mondott önmagáról?** Némelyek így vélekednek: „Jézus soha nem mondta magáról, hogy Isten.” Az valóban igaz, hogy Jézus nem hajtogatta jártában-keltében: Isten vagyok, de ha megvizsgáljuk a tanításait és kijelentéseit, nem lehet kétségünk afelől, hogy tudta kicsoda. Pontosan tudta magáról, hogy Ő Isten, aki emberként él.

Önmagáról szóló tanításai

- **Jn 14,6:** *Én vagyok az út, az igazság és az élet, senki nem mehet az Atyához, csakis én általam.* Ha kapcsolatba akartok kerülni Istennel, hozzám kell jönnötök!
- **Jn 6,35:** *Én vagyok az élet kenyere.* Ha meg akarjátok szüntetni a szeretetre, biztonságra, fontosságra való éhségeket, akkor gyertek hozzám!- ezt mondta Jézus.
- **Jn 8,12:** *Én vagyok a világ világossága.* A sötétségből, depresszióból, csalódottságból való kiút Jézus Krisztus.
- **Jn 11, 25-26:** *Én vagyok a feltámadás és az élet.* Jézus szabadít meg a haláltól és a halálfélelemtől.
- **Mt 11,28:** *Jöjjetek énhozzám, akik megfáradtatok.* Jézus szabadít meg minden teherrel, legyen az aggodalom, szorongás, félelem, bűntudat vagy más egyéb.
- **Mt 10,40:** *Aki engem befogad, azt fogadja be, aki engem küldött.*
- **Jn 14,9:** *Aki engem látott, látta az Atyát.* Ha tudni akarjátok milyen Isten, nézzetek rám!

Közvetett állításai

- **Jézus egyenrangúnak tekintette magát Istennel.**
- **Mk 2,5:** *Fiam, megbocsáttattak néked a te bűneid.* Ki bocsáthatja meg a bűnöket, ha nem Isten? Jézus meggyógyította a bénát és ezzel bizonyította, hogy van hatalma megbocsátani a bűnöket.
- **Mt 25,31-32:** *Mikor pedig eljön az embernek Fia az Ő dicsőségében..elébe gyűjtetnek mind a népek, és elválasztja őket egymástól.* Jézus fogja megítélni a világot.
- Az, hogy mi történik velünk az örökkévalóságban, attól függ, hogy ebben az életben hogyan viszonyulunk Jézushoz!

Közvetlen állításai

- **Mk 14,61-64:** *Te vagy-e a Krisztus, az áldott isten Fia? Jézus pedig monda: én vagyok.*
- **Jn 10,30. 33:** *Én és az Atya egy vagyunk..Jó dologért nem kövezünk meg téged, hanem káromlásért, tudniillik, hogy te ember létedre Istenné teszed magadat.*
- **Jn 20,28:** *És felele Tamás és monda néki: én Uram és én Istenem!*
- **Ján. 8,58:** *Monda nekik Jézus: Bizony, bizony mondom néktek: Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok.*
- **Jel 22, 13. 16 és Ézs 44,6:** *Én vagyok..az első és az utolsó.*

Az Ige bizonyossága

- **Róm 9,5:** *Akik közül való test szerint a Krisztus, aki örökké áldandó Isten.*
- **Fil 2,6:** *Aki mikor Istennek formájában volt, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy Ő az Istennel egyenlő.*

- *Jn. 1,1.14:* Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige...Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.

Krisztus doktrínája

- Az Úr Jézus Krisztus Isten örökkévaló Fia, aki mindig is létezett az Atyával és a Szent Szellemmel együtt. Megtestesülése által emberi testet öltött, és Isten-ember lett. Krisztus egy személyében két természet lakozik, egy emberi és egy isteni, mindkettő teljességben és osztatlanságban. Ez a két természet megkülönböztethető, de szétválaszthatatlan, így Krisztus teljesen ember és teljesen Isten. Ez az isteni és emberi természet büntelen egysége tette Jézust alkalmassá arra, hogy az egyetlen áldozati közbenjáró legyen az ember és Isten között.

JÁNOS 2. LEVELE

Bevezető

- **Háttér:** a második levél háttére nagyjából megegyezik az első levélével. Ez a levél személyesebb, hiszen a „kiválasztott úrnőnek és gyermekeinek” szól. Ennek a kifejezésnek a fordítása bizonytalan, mert érthető Electa úrnőnek, kiválasztott Kúriának, vagy hagyományosan kiválasztott úrnőnek, attól függően, hogy valaki tulajdonnévnek tekinti-e vagy sem.
- **Úrnő:** a szó értelmezése még nehezebb, mint a fordítás. Vajon a címzett személy, vagy képletesen a gyülekezetet jelenti, amelynek a tagjai a gyermekei?
- **Kísérőlevél:** a második és harmadik levél némelyek szerint kísérőlevélként íródhatott az egyik gyülekezetnek, amit a kiválasztott úrnő alakja rejt, a másik pedig Gajusnak, a vezetőnek. Személyes tanácsként és üdvözlésként íródtak, mg a lényegi tanítást az evangélium és az első levél tartalmazza.

A levél szerkezete

János 2. levele: a keresztény hűség

1. Köszöntés	1-3
2. Buzdítás	4-11
- A szeretetre	
- Az engedelmességre	
- Az éberségre	
- A bűn elutasítására	
3. Befejezés	12-13

A levél üzenete: az igazság és a szeretet

2 Ján. 1,3-6

Kegyelem, irgalom, békesség legyen veletek az Atya Istentől, és az Úr Jézus Krisztustól az Atyának Fiától igazsággal és szeretettel. Felettébb örültem, hogy olyanokat találtam gyermekeid között, a kik igazságban járnak, a mint parancsolatot vettünk az Atyától. És most kérlek téged, Asszonyom, nem mintha új parancsolatot írnék néked, hanem, a melyet kezdettől fogva vettünk, hogy szeressük egymást! És ez a szeretet, hogy járjunk az ő parancsolatai szerint. Ez a parancsolat, a mint kezdettől fogva hallottátok, hogy abban járjatok.

- **Igazság és szeretet:** Jézus Krisztus teljes igazsággal és szeretettel, egyiket sem lehet hangsúlyozni a másik kárára. Ha csak az igazságot hangsúlyozzuk, akik törvénykező farizeusok eszünk, ha csak a szeretetet, akkor jó humanisták.
- **Példa:** én sem kárhoztalak (szeretet), eredj el, és többet ne vétkezzél (igazság).
- **Összefüggés:** nagyon érdekes, hogy szoros összefüggés van az igazság és a szeretet között! A szeretet elsősorban nem érzelmi kérdés, hanem döntés és cselekedet kérdése. A szeretet az, ha Krisztus parancsolatai szerint járunk, ha engedelmeskedünk az Ő rendeléseinek, ha befogadjuk az igazságot a szívünkbe, és meg is cselekedjük azt, tehát igazságban járunk!
- **Ne csak hallgatói:** legyetek az Igének, megcsalva magatokat, hanem cselekvői is, aki csak hallgatja az Igét, az csalás, hitetés alá fog kerülni!

Hitetés

2 Ján. 7.

„Mert sok hitető jött el a világba, akik nem vallják, hogy Jézus Krisztus testben jött el.”

- **Hitetés:** tehát a legelső hitetés az, ha valaki csak hallgatója az Igének, és nem megtartója. Ezért lehetséges az, hogy sok önmagát hívő embernek azt fogja mondani az Úr: soha nem ismertelek titeket, távozzatok az örök tűzre!
- **A levelet** olyan személyeknek írták, akiket hamis tanítók veszélyeztettek. János azt akarta, hogy őrizték meg éberségüket, nehogy félrevezessék őket. Néhányan a hamis tanítók közül vándortanítók lettek, és megpróbálták bejutni azokba a kisebb gyülekezetekbe, amelyek még kiskorúak és gyengék voltak.
- **Figyelmeztetés:** a második levél ellenük szóló figyelmeztetéseket tartalmaz. A gyülekezetet figyelmezteti arra, hogy egyetlen ilyen tanítót se fogadjanak el, *„mert aki köszönti, közösséget vállal annak gonosz cselekedeteivel” (2 Jn 10-11).*
- **Az eretnek** embert egy vagy két intés után kerüld! Miért? Azért, mert szellemileg fertőző, a hitetés mögött hitető démonok vannak, akik leuralják azoknak az embereknek az elméjét, akik megnyitják előttük magukat, akik közösséget vállalnak a hitetést hirdető emberekkel. Az ilyen embert ki kell zárni a gyülekezetből, és meg kell vele szakítani minden kapcsolatot, hogy meg ne fertőzzön másokat is.
- **Alapelv:** jobb, ha egy ember vész el, mint az egész nép!

JÁNOS 3. LEVELE

A levél szerkezete

János 3. levele: az igazság gyakorlása

1. Bevezetés	1-4
2. A missziós munkások bátorítása az igazságra	5-8
3. Az igazság ellenfeleinek feddése	9-11
4. Az igaz bizonyágtétel ajánlása	12
5. Befejezés	13-14

A levél tartalma

- **Igazság és szeretet:** ez a levél is az igazság és a szeretet fontosságát, és egységét, egyensúlyát hangsúlyozza, vagyis a hívő élet alapvető aspektusa így szól: igazságot követve szeretetben!
- **Egyházi élet:** a levél betekintést enged az Egyház életébe az adott korban. Úgy tűnik, hogy a szolgálat nagy részét vándor igehirdetők végezték, akik rendszeresen körbejártak, mindenhol tartózkodtak egy rövid ideig, és összejöveteleket tartottak magánházaknál. Ezt a gyakorlatot gyakran vallásos zsarolók kihasználták arra, hogy az emberek nyakán élösködjenek.
- **Gájusz:** elsősorban Gájuszhoz, a gyülekezet pásztorához, vezetőjéhez szól a levél. Kevesebbet foglalkozik a teológiai igazsággal, mint a másik két levél, és több teret szentel adminisztratív ügyeknek. A misszióban működő testvérekkel való törődéssel foglalkozik, akiket bátorítanunk kellene, amint azok útba ejtik a gyülekezetet. **Diotrefész** az Egyház kiskirályainak felemelkedését tükrözi Diotrefésznek szóló megjegyzése. Diotrefész nemcsak hogy nem volt hajlandó látogatókat fogadni, hanem ismételten kutasította a gyülekezetből azokat is, akik szóba álltak velük. János tiltakozása és az az ígérete, hogy ha odamegy, kipóbálja Diotrefész erejét, azt mutatja, hogy már az első századi Egyházban is voltak kormányzási, vezetési nehézségek.

1Tim. 3,1. 6

Igaz beszéd ez: ha valaki püspökségre törekszik, jó munkát kíván..Ne újonnan megtért ember legyen, nehogy felfuvalkodva az ördöggel azonos ítélet alá essék.

- **Új ember:** vezetői szolgálatba, pozícióba nem szabad újonnan megtért embert állítani, mert könnyen fel fog fuvalkodni, büszke és gőgös lesz. Olyan embert sem szabad, aki bár régebben megtért, de új a gyülekezetben, és senki nem ismeri. Csak ismert, és jó referenciákkal rendelkező szolgálatot lehet szolgálatba állítani viszonylag hamar.
- **Miért? Egyfelől** tehát a felfuvalkodás miatt, nehogy az ördög ítélete legyen az osztályrésze! Az elesés előtt kevelység jár és a megromlás előtt felfuvalkodás!
- **Másrészt** egy vezető a pozíciói miatt sok emberre hatást gyakorolnak, és ha elszállnak, akkor szakadásokat generálnak, és óriási kárt okoznak a gyülekezetnek. Csak így lehet megvédeni a gyülekezetet a Diotrefész féle álnok munkásoktól, ebektől.

Összefoglalás: János leveleinek értékelése

- **János levelei:** különösen az első, felbecsülhetetlen értékűek a személyes szellemi élet mutatóiként. Csaknem teljesen kinyilatkoztató és intő jellegűek, a tanítás kifejtése és a teológiai érvelés kevésbé található meg ezekben a sorokban.
- **Az igazságot** az 1. levél az egyes hívőkre alkalmazza, és világosan kifejti az örök élet birtoklásának a bizonyítékait. Ebből mindenki megtudhatja, hogy valódi-e a hite, vagy sem.
- **Határ:** mindegyik levél éles határt húz az igazság és a hazugság, a világosság és a sötétség, a szeretet és a gyűlölet között. Az embernek, a hívőnek is döntenie kell, hogy a határ melyik oldalára lép.
- **Igazság:** ezek a kései levelek szilárd frontot képeznek a tévtanításokkal szemben. Azonban nem csupán vitatkoznak, hanem be is mutatják az evangélium tanítását. Érettségre és szentségre akarják elvezetni a hívőket, a hívők segítségére és támogatására íródtak, hogy a gonosz meg se érinthesse őket (5,18).
- **Bibliaiskola célja:** ehhez hasonlóan az, hogy megalapozza, és felépítse a hívőket, hogy később eljussanak az érettségre, a Krisztussal ékeskedő korba.
- **Érettek:** nem tejnek itala kell nekik, hanem kemény eledel, jártasak az igazság beszédeiben, helyesen hasogatják az igazság beszédeit, képesek különbséget tenni jó és rossz, igaz és hamis, világos és sötét között.

Jegyzet:

- Jubileumi kommentár
- Merrill C. Tenney: Újszövetségi bevezető
- Kevin J. Conner: A keresztyén hit alapjai
- Kovács Péter 2013